

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี

Cultural Tourism Management: A Case Study of the Mon Community
in Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province

สุธาสินี วิทยาภรณ์* ตูลา ไชยาศิริรินทร์* สิริพร ดงสิงห์* ณัฐวดี รังสิยานนท์*

Suthasinee Wiyaporn* Tula Chaiyasirinrot* Siriporn Dongsing*

Nattawadee Rangsiyanon*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*

Faculty of Liberal Arts ,Bangkok Thonburi University*

e-mail :suthasinee2518@gmail.com

Received: 07/12/2022, Revised: 28/01/2023, Accepted: 10/02/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปบริบทชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือคนในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนชาวมอญประชาชนในท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นส่วนสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพทั่วไปทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม 2) ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญพบว่าด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านที่พักอาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยและด้านการเข้าถึงเป็นลำดับสุดท้าย 3) แนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องการชักชวนให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้สัมผัสความเป็นอยู่และบรรยากาศของชุมชนชาวมอญ เพราะด้วยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ไป

ด้วยธรรมชาติที่สดชื่นและสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์ จึงทำให้ชุมชนชาวมอญ เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่ต้องไปสัมผัสให้ได้ด้วยตัวเอง

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชนชาวมอญ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the contextual generality of the cultural tourism community of the Mon Community in Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province, 2) to study the potential of cultural tourism of the Mon Community in Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province, and 3) to examine the guidelines and recommendations for cultural tourism development of the Mon Community in Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province. The sample group selected for this study comprised of the inhabitants of the Mon Community.

The research tools used were interviews and questionnaires. The quantitative data analysis was used, and its findings were adopted for supporting the qualitative data analysis.

The research findings revealed that 1) the generality of the cultural tourism of the Mon Community consisted of interesting tourist attractions in terms of both natural tourism resources and arts and cultural tourism resources; 2) for the potential of cultural tourism of the Mon Community, the activities performed in tourist places revealed the highest Mean scores respectively followed by the tourist carrying capacity, accommodation, management, facilities, safety, and accessibility as the lowest scores; 3) regarding the guidelines and recommendations for cultural tourism development of the Mon Community, the majority of villagers expressed their desires to attract tourists to directly learn and perceive the lifestyles and living conditions of the Mon Community because of its unique tourist place with natural abundance and refreshment, so that the Mon Community is one of the communities for tourists' field visit to gain direct experience.

Keyword: tourism management, cultural tourism, Mon Community

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมลง แม้การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับชุมชนแต่เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นย่อมมีการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้นอย่างต่อเนื่องประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ มีการพัฒนาที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้และเวลาว่างมากขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรม เทศกาล รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านมากขึ้นทั้งนี้การตื่นตัวต่อวัฒนธรรมประกอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังนั้นจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในยุโรปอีกทั้งประเทศอื่น ๆ ได้พยายามที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศของตนเอง นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

หมู่บ้านชาวมอญตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นหมู่บ้านของชาวมอญพลัดถิ่น มีพื้นที่ราว 614 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ยกให้กรมศาสนา แล้วจัดสรรให้ผู้พลัดถิ่นชาวมอญอยู่อาศัยชั่วคราว โดยไม่คิดมูลค่าและห้ามซื้อขายที่ดินดังกล่าวจากลักษณะทางกายภาพของอำเภอสังขละบุรีที่มีแม่น้ำซองกาเลียคั่นกลาง จึงทำให้เกิดการแบ่งพื้นที่ออกเป็นสองส่วน คือ แผ่นดินทางทิศตะวันออกของแม่น้ำเป็นที่ตั้งของตัวอำเภอสังขละบุรีหรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ฝั่งไทย” ส่วนแผ่นดินทางทิศตะวันตกคือ หมู่บ้านชาวมอญ ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการศึกษ ชาวบ้านเรียกกันทั่วไปว่า “ฝั่งมอญ” การสร้างเขื่อนเขาแหลมในปี พ.ศ. 2527 ทำให้บ้านเรือนและพื้นที่อำเภอเดิมถูกน้ำท่วม ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องอพยพโยกย้ายขึ้นมาอยู่ที่ตั้งอำเภอใหม่ เนื้อพื้นที่อำเภอเดิมราว 3 กิโลเมตร ชาวมอญต้องอพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่ในที่ดินของวัดวังแก้วเวการาม ซึ่งการไฟฟ้าจัดสรรให้สำหรับเป็นพื้นที่สร้างวัดและหมู่บ้าน การอพยพสมัยนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากถนนหนทางไม่สะดวก ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องใช้เกวียนในการขนของ หรือเดินเท้าหมู่บ้านใหม่ที่หลวงพ่อดุตตะมช่วยเหลือให้คนมอญมาอยู่ มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงแปลงละ 100 ตารางวา ตั้งบ้านเรือนเรียงรายกันไป โดยด้านริมห้วยซองกาเลียจนถึงริมลำน้ำบีคลี่ในด้านตะวันออกของวัด จะเขียนหมายเลขแปลงให้ชาวบ้านจับฉลากและเข้าไปอยู่อาศัยตามหมายเลขที่จับได้ มีชาวบ้านบางส่วนอาศัยรวมกันในกลุ่มเครือญาติ บ้างอาศัยกับเพื่อนบ้านที่เคยอยู่เดิม โดยหมู่บ้านปัจจุบันแบ่งพื้นที่ออกเป็นซอยต่างๆ รวม 7 ซอย โดยแต่ละซอยจะแบ่งเป็นคุ้มบ้าน มีหัวหน้าคุ้มคอยดูแล โดยมีคุ้มต่างๆ จำนวน 27 คุ้ม (อรรธรรณ ทับสกุล, 2546)

ชาวมอญสังขละบุรีจะใช้ภาษามอญสนทนาในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่รุ่นเด็กไปจนถึงผู้เฒ่าผู้แก่ ส่วนภาษาไทยชาวมอญช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จะฟังภาษาไทยออกแต่พูดไม่ค่อยคล่อง เนื่องจากเข้ามาอยู่เมืองไทยนานกว่า 70 ปี ส่วนคนรุ่นลูกหลานที่เกิดในประเทศไทย มีช่วงอายุประมาณ 50-70 ปี จะสามารถฟังและพูดภาษาไทยได้

เป็นอย่างดี หากแต่เขียนได้เฉพาะบางคน ส่วนชาวมอญที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 50 ปีลงมา โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ ซึ่งปกติเป็นเด็กที่โตมาในบ้านที่พูดภาษามอญเป็นภาษาหลัก เมื่อเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียน เด็กรุ่นนี้ต้องผ่านชั้นเตรียมการสอน พูด ฟัง ภาษาไทยจึงทำให้เด็กมอญรุ่นใหม่พูด ฟัง และเขียนภาษาไทยได้ (นริศรา โฉมสิริ, 2547)

ชุมชนสังขละบุรี เป็นชุมชนหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี มีอาณาเขตติดกับชายแดนประเทศพม่าโดยส่วนมากลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชาวมอญจะอยู่บริเวณเขตเมืองหรือชนบท แต่มีชาวมอญบางกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานอยู่กับป่าธรรมชาติหรือบริเวณติดกับป่าอนุรักษ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ที่อยู่ในผืนป่าตะวันตก ชนชาวมอญกลุ่มนี้จึงถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มาตั้งรกรากถิ่นฐาน โดยมีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงและอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุดในบรรดากลุ่มชนกลุ่มน้อยที่อพยพมาอยู่ประเทศไทยรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีย่อมมีความแตกต่างกับชุมชนมอญที่อยู่ภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ปัจจุบันชุมชนมอญได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในการท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวและมาเยี่ยมชมชุมชนมอญ ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเข้ามาในชุมชนอย่างรวดเร็วเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตดั้งเดิมจากที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็กลายเป็นการท่องเที่ยวและเชิงพาณิชย์ ดังนั้น หากชุมชนท้องถิ่นสามารถดึงศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ในชุมชนมาพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ย่อมจะทำให้การพัฒนาชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลประกอบการวางแผนการพัฒนา การสร้างความรู้ความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นให้ชัดเจนในเรื่องของแนวคิดและแนวทางที่แท้จริงของการท่องเที่ยวว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นประโยชน์ระยะยาวในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและคนในท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองได้

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและเอกลักษณ์ของชุมชนชาวมอญให้มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อไม่ให้เป็นการสูญหายไป โดยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนได้ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกายด้วยชุดประจำถิ่น อาหารและรวมถึงภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และประวัติความเป็นมาของชุมชนชาวมอญ และสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป บริบทชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว พจนา สวนศรี (2541) ได้เสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว
โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองและสามารถพัฒนาสู่
กระบวนการพัฒนาสังคมแบบยั่งยืนได้ ภายใต้มิติต่างๆ ดังนี้ 1) มิติด้านสิ่งแวดล้อมกิจกรรมนี้ ควรก่อให้เกิด
ความรู้ และร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบด้าน
สิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด 2) มิติด้านการเมือง กิจกรรมนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน 3)
มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมนี้ควรสร้างสรรค์การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของกลุ่มคนที่ต่างวัฒนธรรม (เมือง
– ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งเท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบ
เมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็วรากฐาน 4) มิติด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมนี้ควรนำไปสู่การกระจายรายได้ และผลกำไรที่เกิด
จากการท่องเที่ยวให้เกิดกับชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและ
ควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง ภายใต้มิติที่ไม่ขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ อันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับ
เอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความ
แตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถานโบราณวัตถุ
เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีต
ประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น และบุญเลิศ จิตตั้ง
วัฒนา (2548) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม
ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ และ
ความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ๆ ในขณะเดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้
ชุมชน

ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

ขอบเขตของปัญหา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เนื้อหาที่ศึกษามุ่งศึกษาการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2. ขอบเขตของประชากร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย คนในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนชาวมอญประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโสและผู้รู้ของชุมชนทั้งชายและหญิงรวมจำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนชาวมอญ อำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำวิจัยขอบเขตด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2564 ถึง เดือนตุลาคม 2565

วิธีการดำเนินงานวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In- depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) เพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนรวมถึงความรู้ความเข้าใจ ความต้องการในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการศึกษาเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่ได้ทำการศึกษาในเชิงปริมาณร่วมด้วย เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ศักยภาพและความต้องการพัฒนาของชุมชนในภาพรวมผ่านกลุ่มตัวอย่างจึงมีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.การกำหนดประชากร เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย คนในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนชาวมอญประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโสและผู้รู้ของชุมชนทั้งชายและหญิงรวมจำนวน 20 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในข้อที่2 (เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย) สอบถามประชากรในชุมชนชาวมอญหมู่ที่ 2 บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และบริเวณสะพานมอญ ซอยสะพานไม้ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.ตัวผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ตั้งคำถาม จดบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ขั้นตอนการศึกษาสภาพการท่องเที่ยว ความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

2. การใช้แบบสอบถาม เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนรวมถึงความรู้ความเข้าใจ ความต้องการในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการศึกษาเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้น โดยลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)
- 2) ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อสถานภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนชาวมอญ
- 3) ส่วนที่ 3 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนชาวมอญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวมอญ
- 4) ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เป็นประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยได้ใช้การกำหนดหัวข้อสำหรับการสอบถาม พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลไว้อย่างกว้าง ๆ และสามารถที่จะสัมภาษณ์เจาะลึก (In - dept Interview)

4. วิธีการสังเกต (Observation) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการสังเกต 2 ประเภทคือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) โดยผู้วิจัยมีส่วนในการทำกิจกรรม ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสังเกตพฤติกรรมและท่าทีที่มีต่อชุมชนมีวัฒนธรรมของตนเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้กับผู้มาเยือน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) ซึ่งเป็นการสังเกตลักษณะทั่วไปของชุมชนทั้งลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูล ของงานวิจัยนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) สำหรับผู้คนในชุมชนในพื้นที่ชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและตรวจสอบข้อมูล ได้ดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับการรวบรวมข้อมูล โดยมีโอกาสซักถามและตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาด้วยการแลกเปลี่ยนคำถามและแยกแยะข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมกับการพิจารณาถึงความพอเพียงและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยการนำมาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การศึกษา อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นส่วนสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ใช้เวลาทำการศึกษาดังกล่าวจนแน่ใจว่าข้อมูลที่ได้สามารถที่จะตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการใช้สถิติ การหาความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป บริบทชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

จุดเด่นของการท่องเที่ยวชุมชนมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สามารถที่จะจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แม่น้ำซองกาเลีย หรือ ห้วยซองกาเลีย เป็นแม่น้ำที่แบ่งตัวอำเภอสังขละบุรีออกเป็นสองฝั่ง ก่อนไหลไปรวมกับลำน้ำอีกสองสายคือแม่น้ำรันตีและแม่น้ำปีคีใหญ่กลายเป็นแม่น้ำแควน้อย ณ จุดที่เรียกว่า "สามสบ" หรือ "สามประสบ" ใกล้กับสะพานอุตตมานุสรณ์ (สะพานมอญ) และวัดวังแก้วเวการาม คำว่า ซองกาเลีย เป็นภาษามอญแปลว่า "ฝั่งโน้น" ในปัจจุบันแม่น้ำซองกาเลียเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบผจญภัยด้วยการล่องเรือคายักจากสะพานซองกาเลียไปยังสะพานอุตตมานุสรณ์

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมได้แก่โบราณสถานโบราณวัตถุที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) สะพานมอญ สะพานอุตตมานุสรณ์ หรือที่นิยมเรียกกันว่า สะพานมอญ เป็นสะพานไม้ที่ยาวที่สุดในประเทศไทย และเป็นสะพานไม้ที่ยาวเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสะพานไม้อูเบ็ง ในประเทศพม่า เป็นสะพานที่ข้ามแม่น้ำซองกาเลีย ที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของจังหวัดกาญจนบุรี

2.2) วัดจมน้ำ หรือ วัดวังกวีเวการามหลังเก่า เป็นวัดของชาวมอญ ที่หลวงพ่อดุตตะมะร่วมกับชาวบ้านอพยพชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ ได้ร่วมกันสร้างขึ้นตามแบบศิลปะพม่า ในปี พ.ศ. 2496 ซึ่งปัจจุบันจมอยู่ใต้น้ำ เนื่องจากการสร้างเขื่อนเขาแหลม จึงทำให้น้ำท่วมบริเวณหมู่บ้านชาวมอญและวัดวังกวีเวการาม(เก่า)

2.3) วัดสมเด็จเก่า อยู่ตรงข้ามเมืองบาดาล เป็นวัดของชาวไทย ที่ไม่ได้จมอยู่ใต้น้ำเหมือนวัดอื่นแต่เป็นวัดที่ถูกทิ้งร้างเมื่อครั้งย้ายอำเภอสังขละบุรี ตอนสร้างเขื่อนเขาแหลมหรือเขื่อนวชิราลงกรณ์ วัดตั้งอยู่บนเนินเขาเล็กๆที่มีต้นไม้ปกคลุม จะต้องเดินบันไดขึ้นประมาณ 90 เมตร ภายในโบสถ์มีพระพุทธรูปชินราชองค์ที่ 17 ที่มีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์

2.4) เจดีย์พุทธคยา เป็นเจดีย์องค์ใหญ่สีทองระยิบระยับ ทรงสี่เหลี่ยมสูง 59 เมตร บนยอดสูงสุดประดับด้วยฉัตรและทองคำหนัก 400 บาท สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 จำลองลักษณะมาจากเจดีย์พุทธคยาองค์จริง ณ ประเทศอินเดีย จากความตั้งใจของหลวงพ่อดุตตะมะ ที่อยากสร้างไว้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธที่อยู่ร่วมกันอย่างไม่แยกเชื้อชาติ ด้านหน้าของเจดีย์มีต้นโพธิ์ต้นใหญ่ หลวงพ่อดุตตะมะนำเมล็ดมาจากอินเดีย ซึ่งเป็นต้นโพธิ์ต้นเดียวกับที่พระพุทธเจ้าตรัสรับนบของเจดีย์ยังมีพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญจากประเทศศรีลังกามาประดิษฐานไว้ ส่วนภายนอกของเจดีย์มีสีทองอร่าม เพราะชาวบ้านร่วมมือร่วมใจกันบูรณะตลอดทุกปี

สภาพการเข้าถึงชุมชนมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ด้านสภาพการเข้าถึงชุมชนเส้นทางคมนาคม ชุมชนชาวมอญเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้เพียงหนึ่งเส้นทาง คือเส้นทางจากตัวอำเภอกาญจนบุรี ระหว่างเส้นทางจะมีด่านตรวจคนเข้าเมือง สภาพถนน ตลอดเส้นทางที่เชื่อมโยงเข้าสู่ชุมชนชาวมอญเป็นถนนสองช่องทางเดินรถแต่ถนนบางช่วงแคบและกว้างไม่เท่ากัน และมีโค้งค่อนข้างมาก ส่วนสภาพผิวถนนสร้างด้วยคอนกรีตตลอดทั้งเส้นทาง พาหนะ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงชุมชนชาวมอญได้โดยสะดวกด้วยรถส่วนตัวหรือนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวก็สามารถใช้บริการรถสาธารณะจากตัวอำเภอเข้ามาในชุมชนได้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนชาวมอญ อาทิ ระบบไฟฟ้า น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ห้องน้ำสาธารณะ ความปลอดภัย สถานที่พักผ่อน ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และร้านขายสินค้าที่ระลึก ส่วนใหญ่มีความพร้อมเพื่อจะให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

ตอนที่2 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 1 ศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่างๆ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.56	0.56	มากที่สุด
2.ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	4.45	0.73	มากที่สุด
3.ที่พักอาศัย	4.42	0.60	มากที่สุด
4.การบริหารจัดการ	4.33	0.75	มากที่สุด
5. สิ่งอำนวยความสะดวก	4.08	0.85	มาก
6. ด้านความปลอดภัย	4.04	0.87	มาก
7. ด้านการเข้าถึง	4.03	1.04	มาก
รวม	4.27	0.77	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ชุมชนชาวมอญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนชาวมอญ ได้แก่ ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านที่พักอาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัยและด้านการเข้าถึงเป็นลำดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 แนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

พบว่าชุมชนชาวมอญมีความคาดหวังในการพัฒนาแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังรายละเอียดต่อไปนี้ด้านการเข้าถึง/สภาพการเข้าถึงของชุมชนชาวมอญสิ่งดึงดูดใจและความงามของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนมอญ

พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจของชุมชนนี้คือสะพานมอญเพราะเป็นสะพานไม้ที่พวกเขาช่วยกันสร้างกันขึ้นมาเพื่อข้ามลำน้ำของกาเลีย โดยมีหลวงพ่อดุตตะ เจ้าอาวาสวัดวังแก้วเวการามผู้กุมศรัทธาของชาวสังขละบุรีเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของการสร้างสะพานไม้แห่งนี้ ที่นี้จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อว่า "สะพานอุตตมานุสรณ์" และไม่ใช่เพียงเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอสงขลาบุรีเท่านั้น หากยังเป็นสะพานไม้อันยาวที่สุดในประเทศไทยด้วย และยังมีวัดใต้หรือวัดวังแก้วเวการาม (เก่า) ที่คนในชุมชนคิดว่ามีความเหมาะสมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

พบว่ามีความปลอดภัยร้อยละ 90 เพราะคนในชุมชนต่างช่วยกันดูแลนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนนี้ทั้งทางฝั่งไทยและฝั่งมอญ และยังมีเจ้าหน้าที่อุทยานทางน้ำคอยดูแลอีกส่วนหนึ่ง จึงไม่ค่อยได้เห็นหรือมีเหตุการณ์อาชญากรรมเกิดขึ้นในชุมชนแห่งนี้

การจัดการให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

พบว่าคนในชุมชนเห็นด้วยที่จะมีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยจะมีกิจกรรมตักบาตรตอนเช้าในบริเวณชุมชนฝั่งไทย ฝั่งมอญและบริเวณสะพานมอญ กิจกรรมทาสีสะพานในแต่ละปีโดยจะให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมด้วย ประเพณีลอยเรือสะเดาะเคราะห์ที่จะจัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายนเป็นเวลา 3 วัน เป็นประเพณีสำคัญของคนในชุมชนที่คนในชุมชนอยากให้นักท่องเที่ยวได้มาเข้าร่วมประเพณี

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมของชุมชน

พบว่ามีการจัดการได้ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคม มีความสะดวกในการเข้าถึงตัวชุมชน ร้านอาหารและร้านขายสินค้าที่ระลึกมีค่อนข้างมากในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อตามสะดวก และที่พักนักท่องเที่ยวสามารถจองก่อนหรือจะขอคืนเข้าพักเลยก็ได้ เพราะชุมชนนี้มีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากทั้งทางฝั่งไทยและฝั่งมอญ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรม ในการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยพิจารณาจาก 3 องค์ประกอบ คือ 1.สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3.สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Burkart and Medlik (1981) ผลการศึกษาพบว่าชุมชนชาวมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ด้าน

ด้านสิ่งดึงดูดใจ(Attraction)ของชุมชนชาวมอญ คือ โบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ โดยเฉพาะวัดวิเวการาม และมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น วิถีชีวิต การทำผ้าทอมือพื้นบ้าน การเกษตร โดยกิจกรรมเหล่านี้ถือได้ว่าการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นพ่อ รุ่นลูก รุ่นหลาน สืบต่อเนื่องกันอย่างยาวนาน สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุชาติา วงษ์ชัยภูมิ (2551) ที่พบว่า ชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดี ๆ และวิถีการดำรงชีวิตในรูปแบบที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดความหมายของวัฒนธรรมของนักวิชาการหลายท่าน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536) กล่าวว่า การสืบทอดศิลปะในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดผลผลิตออกมาที่เป็นรูปธรรม หรือสิ่งที่จับต้องได้

นอกจากนี้ชุมชนยังมีความน่าสนใจในวิถีชีวิตที่เรียบง่าย การมีอัตราค่ามัธยมี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สามารถปรับตัวเข้ากับคนแปลกหน้าได้ง่าย ซึ่งเอื้อต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีจุดหมายในการมาเยือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมไม่ได้มีจุดหมายเพื่อความสนุกสนานประการเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ Pigram (1993), Smith (1989) ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมองเห็นวิถีชีวิตของสังคมจากสิ่งต่าง ๆ ที่เห็น เช่นการแต่งกาย การรับประทานอาหาร แบบบ้าน การประกอบอาชีพ ทำให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่าง และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกัน

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ชุมชนมีถนนลาดยางมะตอย และคอนกรีตเสริมเหล็กตลอดเส้นทาง และเป็นถนนที่ผ่านกลางชุมชน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับโครงข่ายคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้โดยสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ชุมชนชาวมอญมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอแต่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ชุมชนชาวมอญมีทั้งรีสอร์ทและโรงแรม แต่มีจุดอ่อนที่การให้บริการที่ขาดมาตรฐาน รวมถึงจุดอ่อนที่ผู้วิจัยพบคือชุมชนยังขาดความหลากหลายของประเภทอาหาร และยังไม่มีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนและศูนย์บริการสินค้าของฝากของที่ระลึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐทิติยา หิรัณยหา (2544) ที่พบว่า แนวคิดทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การเลือกรูปแบบชุมชนบริหารจัดการเองโดยองค์กร

ภายนอกสนับสนุนให้คำปรึกษา และได้มีการวางแผนทางการพัฒนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ยังมีการวางแผนทางพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการในลักษณะของการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

ความคิดเห็นของชุมชนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ตัวอย่าง ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าไม่จำเป็นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับชุมชนได้ทราบอีก แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เพื่อให้เป็นผลปรากฏออกมาในรูปแบบของการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี มีจิตสำนึกของการให้บริการที่ดี แต่ทั้งนี้จะต้องให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนด้านความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน จากกลุ่มตัวอย่าง 20 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นคือ การวางแผนการร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการติดตามประเมินผล

ในส่วนข้อสรุปของวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปศึกษาหาข้อมูลมาแล้ว พบว่า ได้ทราบถึงวิถีชีวิตสภาพแวดล้อมทั่วไปและบริบทของชุมชนชาวมอญ มีความเป็นอยู่ที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้คงเดิมเกือบ 100% ส่วนศักยภาพของชุมชนชาวมอญ มีคุณสมบัติที่เหมาะสมของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของชาวบ้านทั้ง 2 ฝั่งสะพานได้อย่างสมบูรณ์แบบ และในส่วนของแนวทางกับข้อเสนอแนะ พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องการชักชวนให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้สัมผัสความเป็นอยู่และบรรยากาศของชุมชนชาวมอญ เพราะด้วยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยธรรมชาติที่สดชื่นและสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์ จึงทำให้ชุมชนชาวมอญ เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่ต้องไปสัมผัสให้ได้ด้วยตัวเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ควรมีการอนุรักษ์และบูรณะแหล่งท่องเที่ยวไว้ มีการทำความสะอาดห้องน้ำของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่
2. ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีการจัดตั้งโครงการพานักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมด้านวิถีชีวิตของคนในชุมชน
3. ด้านการบริการอื่นๆ ควรมีป้ายข้อมูลที่ชัดเจนและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น การดักบาตรตอนเช้า บริเวณสะพานมอญ ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องการควบคุมราคาและคุณภาพของสินค้าที่นำมาใส่บาตรพระภิกษุสงฆ์ ให้มีมาตรฐาน
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจัดทำวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม

บรรณานุกรม

- นริศรา โฉมสิริ (2547). การศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื้อมอญ:
กรณีศึกษา ชาวมอญ บ้านวังกะ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548). แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทของการ
ท่องเที่ยวและองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว.
- พจนา สอนศรี (2541). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน.
- รัฐทิศา หิรัณยหาด (2544). แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อ
การท่องเที่ยว: กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี.
- สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ (2551). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนน
สูง จังหวัดนครราชสีมา.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). สังคมวิทยา ; หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน.
พิมพ์ครั้งที่ 2 ขอนแก่น; โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อรรธรณ ทับสกุล (2546). หลวงพ่ออุตตมะ : ผู้นำทางวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านมอญพลัดถิ่นที่สังขละบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(มานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Burkart, A.J. and Mabrik, H. (1981). *Tourism: Past, Present and Future*.
Oxford: Butterworth / Hienemann Ltd.
- Pigram, J. (1993). *Planing for tourism in rural areas: bridging the policy
implementation gap.*In Pearce and Butler (Eds.). *Tourism Research: Critiques
and Challenges* London:Routledge.